

Osnovna šola
Podgorje pri Slovenj Gradcu

VZGOJNI NAČRT

september, 2021

VZGOJNI NAČRT

Cilj vzgojnega delovanja je vizija osnovne šole Podgorje pri Slovenj Gradcu:

Z ODGOVORNOSTJO IN SPOŠTOVANJEM BOMO NAŠE POTI TLAKOVALI Z ZNANJEM.

Vzgojni načrt je del letnega delovnega načrta šole. Vzgojni načrt šole temelji na ciljih osnovne šole. Oblikovan je na osnovi vizije šole. Oblikujejo ga strokovni delavci šole v sodelovanju s starši in učenci.

Vzgojni načrt obsega:

- temeljne vrednote in vzgojna načela,
- vzajemno sodelovalni odnos s starši,
- vzgojne dejavnosti
(proaktivne oz. preventivne dejavnosti in svetovanje ter usmerjanje učencev),
- vzgojne postopke,
- vzgojne ukrepe.

1. TEMELJNE VREDNOTE IN VZGOJNA NAČELA

Temeljne vrednote in vzgojna načela bomo povzeli v skladu s konceptom vizije naše šole.

VREDNOTE se bodo nanašale na:

- **ODGOVORNOST**, ki jo izkazujejo **učenci** s svojo vztrajnostjo, potrpežljivostjo, izpolnjevanjem svojih dolžnosti in upoštevanjem šolskega reda; **učitelji**, ki jo izkazujejo s svojo strokovnostjo, ustvarjalnostjo, pravičnostjo, omogočanjem zdravega okolja, doslednostjo in spoštljivostjo in **starši**, ki jo izkazujejo s svojo skrbnostjo, sodelovanjem s šolo, vzpodbujanjem otroka in spremljanjem njegovega razvoja.
- **SPOŠTOVANJE**, medsebojno spoštovanje je pogoj za uspešnost pri doseganju naših ciljev, zato se medsebojno poslušamo, smo strpni drug do drugega, priznavamo in sprejemamo drugačnost, se medsebojno vzpodbujamo in skupaj iščemo rešitve.
- **ZNANJE**, ki nam odpira pot od enega do drugega, kar nam omogoča, da skupaj razvijamo ustvarjalnost, vedoželjnost, uspešnost, aktivnost in uporabnost znanja.

VZGOJNA NAČELA (po Zakonu o OŠ)

Vzgoja temelji na naslednjih načelih:

- oblikovanje optimalnega življenjskega, učnega in vzgojnega okolja v fizičnem, psihološkem, socialnem in duhovnem smislu,
- vključevanje in strpnost, sodelovanje,
- skupno reševanje težav, dogovarjanje,
- zavzetost za vsakega posameznika, iskanje odličnosti posameznikov in odnosov,
- zaupanje in zagotavljanje varnosti.

2. VZAJEMNO-SODELOVALNI ODNOS S STARŠI

Strokovni delavci šole, učenci in starši razvijajo vzajemno-sodelovalni odnos na vzgojnem področju. Vzajemno sodelujejo pri oblikovanju življenja in dela šole, različnih vzgojno-izobraževalnih dejavnosti, oblikovanju vzgojnega koncepta šole, oblikovanju akcij za izvajanje preventivnih vzgojnih dejavnosti, svetovanju in usmerjanju, povrnitvah škod (npr. restitucija).

Starši se vključujejo v reševanje problemov, ki jih imajo njihovi otroci ali kadar njihovi otroci kršijo pravila šole. Šola usmerja starše v starševske delavnice, šolo za starše, svetovalni center in druge ustanove.

Redno in kvalitetno sodelovanje šole s starši je predpogoj za učinkovito vzgojno dejavnost šole. Načini, oblike, metode in cilji vzgojnega dela šole morajo biti staršem vnaprej poznani.

S starši bomo sodelovali tako pri doseganju učno vzgojnih ciljev kot pri reševanju razvojnih in osebnih težav njihovih otrok ali skupin otrok. Zato bomo poleg običajnih oblik (roditeljski sestanki, govorilne ure) sodelovanja spodbujali medsebojno komunikacijo staršev in druge aktivnosti (srečanja, predstave, praznovanja) v okviru oddelčnih skupnosti in v okviru šole kot celote.

Šola obvešča starše na različne načine; ustno, po telefonu, pisno in po spletu. V primerih, ko je potreben poglobljen razgovor o otrokovem vedenju ali težavah v šoli, starše povabimo na razgovor.

3. VZGOJNE DEJAVNOSTI ŠOLE

3.1 Preventivne dejavnosti

Vzgojne dejavnosti oblikujejo šolsko okolje tako, da se učenci počutijo varne, sprejete, da so pri šolskem delu motivirani, zavzeti, ustvarjalni in da prevzemajo odgovornost za svoje vedenje in sprejemajo omejitve, ki jih postavlja življenje v skupnosti.

Šola je avtonomna pri načrtovanju in izvajanju preventivnih vzgojnih dejavnosti, ki temeljijo na oblikovanju okolja, v katerem bodo učenci uspešno zadovoljevali temeljne telesne, duševne, čustvene in socialne potrebe in razvijali svojo samostojnost in odgovornost.

Ker je oddelek razreda osnovna socialna skupina v šoli, bomo posebno pozornost namenili oblikovanju in razvijanju dobrih medsebojnih odnosov s spodbujanjem ugodne socialne klime. Vsaka oddelčna skupnost bo sprejela pravila oddelka, ki bodo izhajala iz pravil šolskega reda. Po presoji razrednika lahko sprejmejo tudi specifična pravila znotraj razreda, ki bodo spodbujala medsebojno povezanost in sodelovanje, gradila na občutku varnosti, zaupanju in sprejetosti.

Spodbujalo se bo razvijanje socialnih veščin, vrstniško sodelovanje in pomoč. Poudarjali bomo in nagrajevali zgledno vedenje učencev, zato bomo vodili pogovore o takem vedenju.

Tematsko usmerjene vzgojne dejavnosti šole se bodo organizirale v okviru ur oddelčne skupnosti, dnevov dejavnosti, interesnih dejavnosti ali tudi v okviru šolskih projektov. Posebno pozornost bomo posvetili določenim temam, kot so: medvrstniško nasilje, komunikacija, odnosi med vrstniki, medvrstniška pomoč, razvijanje socialnih veščin, ustrezno in sprejemljivo reševanje konfliktov, odnosi med spoloma, strpnost, odvisnosti, zdravo življenje, sprejemanje drugačnosti, spoštovanje starejših ...

Izvajali bomo preventivne dejavnosti za preprečevanje zasvojenosti, nasilništva in drugih odklonskih pojavov ter dejavnosti, ki povezujejo učence, delavce šole, starše in lokalno skupnost in skrbeli za medgeneracijsko povezovanje in sodelovanje.

Prav posebno pozornost bomo namenili spoznavanju, učenju in razvijanju moralnih vrednot, sprejemanja odgovornosti za svoje vedenje in kritično vrednotenje lastnega vedenja in vedenja vrstnikov.

Šola bo spodbujala vse oblike povezovanja, sodelovanja in vključevanja staršev v življenje in delo šole.

Prizadevali si bomo za takojšnje in načrtno reševanje problemov, težav in konfliktov.

3.2 Svetovanje in usmerjanje

Svetovanje in usmerjanje pomaga učencem pri reševanju problemov v zvezi z njihovim razvojem, šolskim delom, odnosih z vrstniki in odraslimi, razvijanju samopodobe in prevzemanju odgovornosti.

Svetovanje in usmerjanje spodbuja razvijanje samovrednotenja, samokontrole in razvijanje odgovornosti za lastne odločitve in ravnanja.

Cilji svetovanja in usmerjanja so, da se učenci učijo:

- oblikovati lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje,
- organizirati lastno delo za večjo učinkovitost,
- spremljati svojo uspešnost,
- razmišljati in presojeti o svojih vedenjih in ravnanjih drugih ljudi,
- prevzemati odgovornost in sprejemati posledice svojih dejanj,
- empatičnega vživljanja v druge,
- razumeti vzroke za neustrezna vedenja pri sebi in drugih,
- reševati probleme in konflikte,
- ustrezno ravnati v situacijah, v katerih je prisoten stres, strah, čustvena napetost, doživljanje neuspehov, konflikti, apatičnost...
- razvijati pozitivno samopodobo,
- dosežati druge cilje, ki jih zastavi šola in so pomembni posameznemu učencu.

Usmerjanje in svetovanje se izvaja v okviru ur oddelčne skupnosti, pogovornih ur, ob sprotnem reševanju problemov in drugih priložnostih. Izvajajo ga strokovni delavci in sodelavci šole. Posebno vlogo imajo svetovalni delavci šole. Svetovanje in usmerjanje povezano z reševanjem individualnih ali skupinskih problemov učencev izvajajo za to usposobljeni strokovni delavci.

Svetovanje in usmerjanje poteka v obliki pogovora med delavci šole in učenci, ki zadeva težave v otrokovem šolskem funkcioniranju, odnose z vrstniki, učitelji in enkratne ali občasne kršitve pravil šolskega reda. V primerih, ko strokovni delavec presodi, da se pri učencu pojavljajo težave in oblike vedenja, ki jih šolska obravnava ne more omiliti, izboljšati ali odpraviti, staršem predlaga obravnavo v zunanjih ustanovah psihološke in socialne pomoči.

4. VZGOJNI POSTOPKI IN UKREPI

4.1 RESTITUCIJA

Restitucija je oblika vzgojnega postopka, ki omogoča posamezniku, ki je s svojim ravnanjem povzročil materialno ali moralno škodo drugemu, skupini ali šoli, da to popravi. Posameznik se v postopku sooči s posledicami svojega ravnanja, sprejme odgovornost za takšno ravnanje in poišče načine, s katerimi svojo napako popravi oziroma se z oškodovancem dogovori za načine poravnave.

Poravnava je smiselno povezana s povzročeno psihološko, socialno ali materialno škodo, zahteva odločitev in napor tistega, ki je škodo povzročil, spodbuja pozitivno vedenje, poudarja vrednote. Kaznovalca ni, zato učenec ustvarjalno rešuje problem.

Restitucijo lahko razumemo kot posebno polje vzgoje, katerega cilj je, da učenci kritično razmišljajo o svojem vedenju in da sami popravijo posledice slabo preišljenih dejanj.

Oblike kršitve:

1.) KRŠITEV Z MATERIALNO ŠKODO:

A) POVRNITEV ŠKODE:

- Hišnik/ računovodja / ravnatelj oceni vrednost poškodovanega predmeta.
- Razrednik pisno obvesti starše o kršitvi in stroških, ki jih morajo poravnati v računovodstvu po predvidenem roku.

B) Sledi restitucija - pomoč pri opravih v šoli izven pouka.

2.) KRŠITEV VREDNOT IN PRAVIL:

A) Izdelava in predstavitev referata ali plakata iz vzgojne teme, povezane s kršitvijo. Temo in rok določi svetovalna služba, razrednik pa potrdi opravljeno obveznost z obrazcem, ki ga odda svetovalni službi, ta pa ga priloži v osebno mapo učenca (glej prilogo - obrazec 1).

B) Restitucija - pomoč pri opravih v šoli izven pouka.

- Vrste pomoči: pomoč v knjižnici, pomoč v PB, pomoč pri krožkih, pomoč pri hišniku pri urejanju okolice, pomoč posameznemu učitelju, pomoč čistilkam, ...

- O vrsti pomoči presodita razrednik in svetovalna služba, o kateri obvestita starše (opis kršitve, vrsta pomoči in trajanje).

- Po izvedbi pomoči: učitelj oz. drug delavec šole, pri katerem je učenec izvajal pomoč, izpolni in podpiše obrazec (je/ni opravil oz. je delno opravil), katerega odda svetovalni službi (glej prilogo - obrazec 2).

4.2 VZGOJNI UKREPI

Vzgojni ukrepi obsegajo posledice kršitev pravil šole. Uporabljajo se, kadar učenci niso pripravljene sodelovati pri reševanju problemov in so bile predhodno izvedene vse druge vzgojne dejavnosti. Učencem pomagajo spoznavati njihove obveznosti do drugih ljudi in pomen pravil v družbeni skupnosti. Izvajanje vzgojnih ukrepov je povezano z nudenjem podpore in vodenjem učenca, iskanje možnosti in priložnosti za spremembo neustreznega vedenja. Pri tem sodelujejo učenec, starši in strokovni delavci šole, ki skupaj oblikujejo predloge za rešitev.

Vzgojni ukrepi so lahko:

- **Ukinitev nekaterih pravic in ugodnosti**, ki so povezane s kršitvami pravil šole, s pridobljenimi statusi učencev, ugodnostmi, ki jih šola nudi učencem izven predpisanih dejavnosti in standardov (npr. končni izleti, ...).

- **Povečan nadzor** nad učencem, ko je v šoli, a ne pri pouku.
- **Zadržanje na razgovoru po pouku** v zvezi z reševanjem problemov v soglasju s starši.
- Kadar učenec pogosto ogroža varnost, ne upošteva navodil in zato šola ne more prevzeti odgovornosti za varnost in izvedbo pedagoškega procesa izven prostorov šole (dnevi dejavnosti, tabori, šole v naravi...), šola poskrbi za **dodatno spremstvo strokovnega delavca** ali pa za takega učenca organizira **nadomestni vzgojno-izobraževalni proces v šoli**.
- **Odstranitev učenca od pouka:**
mogoča je, kadar učenec s svojim vedenjem onemogoča izvajanje pouka kljub predhodnim pogovorom, dogovorom in opozorilom.

Cilj odstranitve je vzdrževanje jasno postavljenih mej, sprejemljivega vedenja in omogočanje resnega sodelovanja učenca in učitelja pri reševanju problema ter omogočanje nemotenega učenja drugih učencev v oddelku.

Učenec v času odstranitve opravlja delo pod nadzorom strokovnega delavca, ki ga določi ravnatelj. Strokovni delavec mu lahko pomaga pri reševanju problema, zaradi katerega ni pri pouku. V primeru odstranitve učenca od ure pouka, mora učitelj z njim opraviti razgovor še isti dan, skupaj pregledata opravljeno delo in se dogovorita o nadaljnjem sodelovanju. Na razgovor se povabi tudi starše.

Šola lahko oblikuje in izvaja tudi druge vzgojne ukrepe (pomoč pri podaljšanem bivanju, pri hišniku, v jedilnici, pri izvedbi krožka, spremstvo do avtobusa, urejanje rekvizitov v telovadnici, sortiranje lego kock,...). O vzgojnih ukrepih se vodijo ustrezni zapisi, ki ne vplivajo na vzgojne opomine. Zapise vodi razrednik, le te pa se priložijo v osebno mapo učenca pri svetovalnemu delavcu.

4.3. VZGOJNI OPOMINI – ADMINISTRATIVNE SANKCIJE

Minister za šolstvo podrobneje določi postopek izrekanja vzgojnih opominov in varstvo pravic učencev. Izraz vzgojni opomin se razlikuje od vzgojnega ukrepa, ki nima za učenca trajnih posledic, kot sta premestitev v drugi oddelek ali šolo. Vzgojni opomin ima torej podobno vlogo kot sedaj veljavni vzgojni ukrepi.

Vzgojni opomin se izreče, kadar so izčrpana vsa pedagoška sredstva vsebovana v vzgojnem načrtu šole. Izrek vzgojnega opomina je povezan z obveznostjo izvajanja usmerjenih individualiziranih proaktivnih, svetovalnih in drugih vzgojnih dejavnosti in s sodelovanjem zunanjih institucij (svetovalni centri, centri za socialno delo, dispanzerji za psihohigieno itd.). V skrajnem primeru je posledica vzgojnih opominov **premestitev učenca v drugi oddelek ali šolo**, v nekaterih primerih tudi **brez soglasja staršev**. Odločitev o tem mora biti podprta s strokovnimi mnenji sodelujočih institucij.

POHVALE UČENCEM ZA VZORNO VEDENJE

Kriteriji za izrekanje pohval za vzorno vedenje

Učni uspeh ni merilo!

UČENEC/-KA:

1. Se spoštljivo, vljudno vede do sošolcev, vrstnikov, učiteljev, delavcev šole - ne samo v prostorih šole, ampak tudi izven šole.
2. Ima pozitiven odnos do sošolcev in pomaga tistim, ki pomoč potrebujejo.
3. Je pripravljen/-a opraviti tudi naloge, ki niso nujno povezane z učno obveznostjo in ocenami (ima pozitiven in zavzet odnos do dela).
4. Spoštuje in lepo ravna s svojimi stvarmi, stvarmi drugih in šolsko lastnino.
5. Redno obiskuje pouk.

Pohvale, priznanja in nagrade učencem ali skupinam učencev predlagajo:

- oddelčne skupnosti in skupnost učencev šole,
- razrednik,
- drugi strokovni delavci šole,
- mentorji dejavnosti,
- ravnatelj,
- starši.

ZAPOREDJE UKREPOV ZA OBVLADOVANJE MOTEČEGA VEDENJA PRI POUKU

1. Ustno opozorilo učitelja motečemu učencu.
2. Ustno opozorilo in učitelj motečega učenca **PRESEDE**, če obstajajo prostorske možnosti.
3. Učitelj **ZAPIŠE** motečega učenca in opiše dogodek na posebnem obrazcu, ki se nahaja v dnevniku. Učenca pošlje svetovalni službi, v primeru odsotnosti pa ravnatelju. Še isti dan se obvesti starše.
4. **RESTITUCIJA**: Po pouku sledi restitucija, o kateri razrednik seznanjeni vse sodelujoče (npr. učitelja pri PB, mentorja interesnih dejavnosti, ...). Obvestimo starše.
5. **ASISTENCA** še enega strokovnega delavca pri učencu.
6. **IZLOČITEV** motečega učenca iz skupine -
učenec je pod nadzorom strokovnega delavca. Razrednik starše še isti dan seznanjeni z ukrepom. V primeru osebne žalitve učitelja ali grožnje učitelju le ta takoj izreče ukrep izločitve (vsi predhodni ukrepi se preskočijo).

V primeru, da pride do izločitve, se je potrebno za 7. ukrep dogovoriti in pridobiti soglasje staršev (razrednik, svetovalna služba, ravnatelj). Ko imamo sklenjen dogovor, šele lahko izvajamo ukrep.
7. V primeru, da ponovno pride do motečega vedenja, ki zahteva ukrepanje po točki 6, se pokliče starše, ki učenca **PREVZAMEJO** in odpeljejo domov.
8. V primeru ponavljajočega se ukrepanja po točki 6, učiteljski zbor predlaga učenca za **PREŠOLANJE** (brez soglasja staršev).

IZREKANJE VZGOJNIH OPOMINOV

Učencu se izreče vzgojni opomin, kadar krši dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, akti šole, in ko vzgojne dejavnosti oziroma vzgojni ukrepi ob predhodnih kršitvah niso dosegli namena. Šola pred izrekom vzgojnega opomina uporabi ukrepe, določene z vzgojnim načrtom in pravili šolskega reda.

Vzgojni opomin izreče učiteljski zbor.

Učencu se lahko izreče vzgojni opomin v posameznem šolskem letu največ trikrat.

Šola lahko učenca po izrečenem tretjem vzgojnem opominu prešola na drugo šolo, za kar ne potrebuje soglasja staršev.

PREPOVEDI IN KRŠITVE

Prepovedi

- Kajenje, uživanje alkohola (alkoholnih bonbonov, npr. rumovih kroglic) in drog ter drugih psihoaktivnih sredstev (energijskih napitkov) oziroma prihod ter prisotnost pod vplivom alkohola in drog ter drugih psihoaktivnih sredstev v času pouka, dnevih dejavnosti in drugih organiziranih oblikah vzgojno-izobraževalne dejavnosti, ki so opredeljene v letnem delovnem načrtu šole, ter na avtobusnem postajališču in igrišču v Šmiklavžu, je prepovedano.
- Na šoli in šolskem dvorišču je prepovedana vsakršna uporaba pirotehničnih sredstev, uporaba koles z motorjem in motorno kolo.
- V šolo ni dovoljeno prinašati in v njej uporabljati nevarnih predmetov, ki jih učenec v šoli ne potrebuje.
- Učitelj lahko učencu začasno odvzame predmete ali snovi, ki ne sodijo v šolo; še posebej, če z njimi moti pouk (npr. predmeti z laserskimi žarki) ali z njimi ogroža svojo varnost in varnost drugih. Učitelj po svoji presoji po pouku vrne predmet ali pa o dogodku obvesti starše in vodstvo šole.
- V šoli se ne govori grdo, nespodobno in se ne preklinja, iz sošolcev in zaposlenih na šoli se ne norčuje in se jih ne žali.
- Zamujanje k pouku manj kot eno šolsko uro lahko starši opravičijo dvakrat v šolskem letu z izgovorom, da se je otrok zaspal.

KRŠITVE IN HUJŠE KRŠITVE

Učenec, ki ne izpolnjuje svojih dolžnosti, stori kršitev.

Hujše kršitve so:

- ponavljajoče istovrstne kršitve iz zgornjega odstavka, za katere so že bili sproženi vzgojni postopki,
- občasni neopravičeni izostanki nad 5 ur oziroma strnjeni neopravičeni izostanki nad 15 ur,

- uporaba pirotehničnih sredstev v šoli, na zunanjih površinah šole ali na šolskih ekskurzijah,
- izsiljevanje drugih učencev ali delavcev šole,
- namerno poškodovanje in uničevanje šolske opreme, zgradbe ter stvari in opreme drugih učencev, delavcev ali obiskovalcev šole,
- kraja lastnine šole, drugih učencev, delavcev ali obiskovalcev šole,
- popravljanje in vpisovanje ocen v šolsko dokumentacijo,
- uničevanje uradnih dokumentov ter ponarejanje podatkov in podpisov v uradnih dokumentih in listinah, ki jih izdaja šola,
- grob verbalni napad na učenca, učitelja, delavca šole ali drugo osebo,
- fizični napad na učenca, učitelja, delavca šole ali drugo osebo,
- ogrožanje življenja in zdravja učencev in delavcev šole,
- kajenje ter prinašanje, posedovanje, ponujanje, prodajanje ali uživanje alkohola, drog ter drugih psihoaktivnih sredstev in napeljevanje sošolcev k takemu dejanju v času pouka, dnevih dejavnosti in drugih organiziranih oblikah vzgojno-izobraževalne dejavnosti, ki so opredeljene v letnem delovnem načrtu šole,
- prihod oziroma prisotnost pod vplivom alkohola, drog in drugih psihoaktivnih sredstev v času pouka, dnevih dejavnosti in drugih organiziranih oblikah vzgojno-izobraževalne dejavnosti, ki so opredeljene v letnem delovnem načrtu šole,
- spolno nadlegovanje učencev ali delavcev šole.

Obrazec 1

IZDELAVA PLAKATA / REFERATA

Učenec: _____

Razred: _____

Datum: _____

Določena tema plakata / referata: _____

Rok izdelave: _____

Podpis učenca: _____

Učenec je izdelal / ni izdelal plakat / referat.

Podpis razrednika: _____

Obrazec 2

IZVAJANJE POMOČI PRI STROKOVNEM DELAVCU

Strokovni delavec: _____

Učenec: _____

Datum: _____

Razred: _____

Učenec je uspešno / delno uspešno / ni uspešno izvedel pomoč.

Podpis strokovnega delavca: _____

Podgorje, 30. 9. 2021

ravnatelj
mag. Aljoša Lavrinšek